

เปรียบเทียบพัฒนาการการเล่าเรื่องภาษาไทยในฐานะเป็นภาษาที่สอง ของเด็กกลุ่มชาติพันธุ์อาข่าและกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่

อาภิสรา พลนรัตน์¹

อนันตา สุขวัฒน์²

¹ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทรศัพท์ 09-1853-6936 อีเมล : hm_apisarap@ccru.ac.th

รับเมื่อ 4 มีนาคม 2566 วันที่แก้ไขบทความ 3 มิถุนายน 2566 ตอรับเมื่อ 6 มิถุนายน 2566 DOI 10.14416/j.faa.2023.19.011

บทคัดย่อ

ผู้วิจัยศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการการเล่าเรื่องภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองของเด็กกลุ่มชาติพันธุ์อาข่าและกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ โดยเลือกวิเคราะห์พัฒนาการทางด้านวากยสัมพันธ์จากเรื่องเล่าของเด็กกรณีศึกษาเด็กกลุ่มชาติพันธุ์อาข่าของนักเรียนโรงเรียนห้วยแม่ซ้าย ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย และเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ของนักเรียนโรงเรียนบ้านสันกอง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย 5 กลุ่มอายุ ได้แก่ กลุ่มอายุ 4 ปี 6 ปี 8 ปี 10 ปี และ 12 ปี กลุ่มอายุละ 4 คน รวมทั้งหมดกลุ่มชาติพันธุ์ละ 20 คน โดยตั้งสมมติฐานการเล่าเรื่องจากภาพ 10 ภาพ แสดงให้เห็นพัฒนาการความซับซ้อนของโครงสร้างประโยค และการใช้จำนวนของหน่วยย่อยผลการวิเคราะห์พัฒนาการทางวากยสัมพันธ์ในแง่ขนาดของหน่วยย่อย สรุปได้ว่าจำนวนของหน่วยย่อยที่มีขนาดใหญ่กว่า 5 คำ และเล็กกว่า 5 คำ มีจำนวนมากในทุกกลุ่มอายุและผลการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณในแง่โครงสร้างของหน่วยย่อย สรุปได้ว่ากลุ่มชาติพันธุ์อาข่าและกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่มีพัฒนาการการใช้โครงสร้างของหน่วยย่อยจากโครงสร้างระดับง่ายไปถึงโครงสร้างแบบยาก ตามลำดับกลุ่มอายุที่มากขึ้นทั้งสองกลุ่มชาติพันธุ์ นอกจากนี้ ยังพบว่ากลุ่มอายุ 4 ปี และ 6 ปี มีการใช้อุปสรรคในการเล่าเรื่องมากที่สุด ส่วนกลุ่มอายุ 8 ปี 10 ปี และ 12 ปีมีแนวโน้มใช้ประโยคความเดียว การใช้ประโยคโครงสร้างซับซ้อนและอนุประโยคที่สัมพันธ์กันเพิ่มขึ้นตามระดับกลุ่มอายุผู้เล่าเรื่องเพศหญิงของทั้งสองกลุ่มชาติพันธุ์มีค่าเฉลี่ยของหน่วยย่อยมากกว่ากลุ่มผู้เล่าเพศชาย และใช้โครงสร้างประโยคได้ซับซ้อนกว่ากลุ่มผู้เล่าเพศชายทุกกลุ่มอายุเหมือนกัน

คำสำคัญ : วากยสัมพันธ์ ชาติพันธุ์อาข่า ชาติพันธุ์ลาหู่ ภาษาที่สอง

¹ อาจารย์ ดร. โปรแกรมภาษาและวัฒนธรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

² อาจารย์ ดร. โปรแกรมภาษาและวัฒนธรรมไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Comparison of the Development of Storytelling in Thai as a Second language of Akha and Lahu Ethnic Children

Abhisara Bolnarattana¹

Ananta Sookawat²

¹ Corresponding Author, Tel. 09-1853-6936, E-mail : hm_apisarap@cru.ac.th

Received 4 March 2023; Revised 3 June 2023; Accepted 6 June 2023

DOI 10.14416/j.faa.2023.19.011

Abstract

The purpose of this study is to compare storytelling in Thai as the second language of Akha and Lahu ethnic children in Chiang Rai province, Thailand. The data was collected from 20 Akha students at Huai Mae Sai school, Maung district and 20 Lahu students at Ban Sang Kong school, Mae Can district. The participants were divided into five groups of four students each, based on their age of 4, 6, 8, 10, and 12 years old. The hypothesis was based on the assumption that storytelling of 10 pictures would demonstrate the development of complexity of sentence structures and the number of utterances produced by the children. The analysis of the syntactic development in terms of the length of utterances found a large number of five-word and less-than-five-words utterances produced by every age group of children. The quantitative analysis revealed that the number of utterances of both ethnic groups have developed the use of reciprocal structures from simple to complex sentences according to the older age groups. It is also found that 4- and 6-year-old students demonstrated the use of clauses in the storytelling at the highest level while 8-, 10- and 12-year-old groups tended to use simple sentences. The use of complex sentences, conjunctions, and relative clauses were incrementally increased by their age level. The female narrators of both ethnic groups used the larger number of utterances than their male peers. Moreover, more complex sentences were used by the male narrators of all age groups.

Keywords : Syntax, Akha ethnic group, Lahu ethnic group, Second language

¹ Ph.D. lecture, Department of Thai language and culture , Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University

² Ph.D. lecture, Department of Thai language and culture , Faculty of Humanities, Chiang Rai Rajabhat University

1. บทนำ

จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีกลุ่มชนหลายชาติพันธุ์อาศัยอยู่ทั้งตามที่ราบและบนดอยสูง ซึ่งชนเผ่าแต่ละกลุ่มจะมีภาษาศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรมแตกต่างกันไปตามแต่วิถีดั้งเดิมที่บรรพบุรุษได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาแต่ทั้งนี้ทุกกลุ่มชนชาติพันธุ์ได้ใช้ภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษาที่สองในการติดต่อราชการ ติดต่อสื่อสารเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในประเทศไทยโดยเฉพาะ การเข้าศึกษาในโรงเรียนเริ่มตั้งแต่ชั้นอนุบาลเป็นต้นไป ด้วยการตั้งข้อสังเกตข้างต้นผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาพัฒนาการทางภาษาไทยของเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ โดยเริ่มศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า และกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ (มุเซอ) และนำมาเปรียบเทียบกับพัฒนาการทางวากยสัมพันธ์ของทั้งสองกลุ่มชาติพันธุ์ ทั้งนี้เพราะภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์อาข่ามีความสัมพันธ์กับภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ (Lahu) และลิสู (Lisu) (Lebar et al. 1964; Young 1962: 1) เพราะเป็นภาษาในตระกูลทิเบต-พม่า (Tibeto-Burman) เหมือนกัน ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งสองกลุ่มนี้และภาษาของอีกหลายกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนยูunnanของจีนกับพม่า (เช่นในบริเวณ Nakhi และ Minchia) เป็นภาษาที่ได้รับการจัดให้อยู่ในกลุ่มภาษาโลโล ในฐานะที่เป็นสาขาของภาษากลุ่ม Yi ภายใต้ตระกูลภาษาทิเบต-พม่า จึงควรศึกษาภายใต้บริบทที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน นำไปสู่ผลการวิเคราะห์อภิปรายได้ครอบคลุมยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายได้ตั้งอยู่ใกล้กับถิ่นที่กลุ่มชาติพันธุ์อาข่า และชาติพันธุ์ลาหู่อาศัยอยู่ อีกทั้งได้จัดตั้งโครงการอ่านออกเขียนได้ตามรอยของศาสตร์พระราชา หนึ่งในกลุ่มโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ฯ คือ โรงเรียนห้วยแม่ซ้าย ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์อาข่าและโรงเรียนบ้านสันกอง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ โดยทั้งสองกลุ่มชาติพันธุ์ได้ใช้ภาษาของตนเป็นภาษาแม่และใช้ภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษาที่สอง

กลุ่มชาติพันธุ์อาข่า อนันดา สุวัฒน์ และคณะ (2563 : 3) สรุปที่มาของชาวอาข่าในประเทศไทยว่า “อาข่ามีถิ่นฐานเดิมอยู่บนภูเขาทางตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศจีนในแถบมณฑลยูนนาน จากนั้นได้อพยพลงมาตั้งถิ่นฐานทางตอนใต้ผ่านทางตะวันออกของประเทศพม่า ทางตะวันตกของลาว ทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของเวียดนาม เรื่อยมาจนถึงทางตอนเหนือของประเทศไทย” ภาษาอาข่า เป็นภาษาหนึ่งในสาขาโลโล-พม่ากลุ่มโลโลใต้ของภาษาตระกูลทิเบต-พม่า (Tibeto Burman) ภายใต้ภาษาตระกูลใหญ่ จีน-ทิเบต (Sino-Tibetan language family) ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้น 22 หน่วยเสียง ไม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย มีหน่วยเสียงสระ 13 หน่วยเสียง ไม่แยกความสั้น-ยาวของเสียงสระ มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง แบ่งเป็น 2 ชุดคือ ชุดเสียงวรรณยุกต์กลาง ต่ำ สูง ที่เป็นเสียงปกติ และชุดเสียงวรรณยุกต์ กลาง ต่ำ สูง ที่มีลักษณะเสียงบีบหนัก (creaky) ในด้านไวยากรณ์ภาษาอาข่าเป็นภาษาที่มีโครงสร้างไวยากรณ์แบบ ประธาน-กรรม-กริยา (SOV) เช่นเดียวกับภาษาอื่น ๆ ในตระกูลทิเบต-พม่า

ส่วนกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ หรือมีชื่อเรียกอีกอย่างว่า “มุเซอ” แบ่งออกเป็น 23 กลุ่ม ชาวล่าหู่มีภาษาพูดเป็นของตัวเองคือภาษามุเซอ หรือภาษาล่าหู่ ลักษณะโครงสร้างประโยคเรียงแบบ SOV (ประธาน-กรรม-กริยา) ภาษาล่าหู่ไม่มีเสียงตัวสะกด มีพยัญชนะเพียง 28 เสียง แต่มีวรรณยุกต์ถึง 7 เสียง ในขณะที่ภาษาไทยมีพยัญชนะ 21 เสียง มีเสียงวรรณยุกต์ 5 เสียง “ล่าหู่” หมายถึง ชนเผ่าที่ได้กินเนื้อสัตว์เป็นอาหาร เพราะเป็นการแสดงออกถึงความกล้าหาญของชาวล่าหู่ที่กล้าล่าเสือในป่า เพื่อนำเนื้อสัตว์มาประกอบอาหารได้ ส่วนคำว่า “มุเซอ” นั้น เป็นภาษาไทยใหญ่ “มุ” หมายถึง นิดหน่อย เล็กน้อย “เซอ” หมายถึง สนุกสนาน ชาวล่าหู่ส่วนใหญ่ที่อยู่ในประเทศไทยจะอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดตาก

ด้วยปัจจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา “เปรียบเทียบพัฒนาการการเล่าเรื่องภาษาไทยในฐานะเป็นภาษาที่สองของเด็กกลุ่มชาติพันธุ์อาข่าและกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่” การศึกษาพัฒนาการทางภาษาเด็กในประเทศไทยส่วนใหญ่พบเพียงในเด็กไทย ดังที่ สุทธาสินี ปิยพสุนทร (2552) ได้ศึกษาพัฒนาการของความซับซ้อนทางวากยสัมพันธ์และการผสมกันทางไวยากรณ์ใน

เรื่องเล่าของเด็กไทย พบว่า ชนิดของคำและจำนวนที่ปรากฏในอนุพากย์รวมถึงจำนวนอนุพากย์ในหน่วยซับซ้อนและความสัมพันธ์เชิงกลหลังของอนุพากย์ในหน่วยซับซ้อนนั้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในกลุ่มอายุที่มากขึ้น ซึ่งได้ศึกษาในกลุ่มเด็กไทย 4 กลุ่มอายุ คือ 4 6 9 และ 11 ปี และงานวิจัยของสรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ (2560) ศึกษาพัฒนาการเล่าเรื่องของเด็กไทย โดยใช้เรื่องเล่าจากฐานข้อมูลเรื่องเล่าของเด็กไทยที่พัฒนาขึ้น โดย Zlatev & Yangklang (2001) อ้างถึงใน สรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ (2560) ซึ่งประกอบด้วยเรื่องเล่าจำนวน 50 เรื่อง โดยเด็กอายุ 4 6 9 11 ปี และ ผู้ใหญ่ (อายุ 20 ปี) เป็นข้อมูลของการศึกษานั้น ผลพบว่า เด็กอายุ 4 และ 6 ปี ยังอยู่ในช่วงต้นของพัฒนาการ ทักษะการเล่าเรื่องของเด็กกลุ่มนี้ยังอยู่อย่างจำกัด พิจารณาจากรูปภาษาที่ใช้ในการเล่าเรื่อง ในขณะที่เด็กอายุ 9 ปี มีพัฒนาการที่โดดเด่น สามารถรับรู้และเข้าใจโครงเรื่องส่วนใหญ่ สามารถใช้รูปภาษาที่หลากหลายเชื่อมโยงเหตุการณ์ และเด็กอายุ 11 ปี สามารถเล่าเรื่องได้ดีกว่าเด็กอายุ 9 ปี เล็กน้อย ซึ่งงานวิจัยทั้งสองเรื่องนี้ นับเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่จุดประกายให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาพัฒนาการทางภาษาของเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เพราะยังไม่มีการวิจัยได้ศึกษาเป็นรูปธรรม โดยเริ่มศึกษาจากกลุ่มชาติพันธุ์อ่าและกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ (มูเซอ) ตลอดจนใน ส่วนของการศึกษางานวิจัยด้านการรับภาษาก็จะมุ่งเน้นไปที่การรับภาษาต่างประเทศ ไม่ค่อยมีการศึกษาการรับภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ ด้วยเหตุนี้เองผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องนี้เพื่อให้เป็นแนวทางในการจัดทำแบบฝึกหัดพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทย ในฐานะภาษาที่สองในลำดับต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการการเล่าเรื่องภาษาไทยในฐานะเป็นภาษาที่สองของเด็กกลุ่มชาติพันธุ์อ่าและกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่

3. นิยามศัพท์เฉพาะ

การเล่าเรื่อง (narration) หมายถึง เป็นวิธีหนึ่งที่ส่งสาร เพื่อให้เรื่องน่าสนใจ ในงานวิจัยนี้เป็นการเล่าเหตุการณ์เรียงต่อเนื่องกันตามกาลเวลา

วากยสัมพันธ์ (syntax) หมายถึง การศึกษากระบวนการของคำที่รวมกันเป็นประโยค และความสัมพันธ์ในแง่หน้าที่ และโครงสร้างทางไวยากรณ์ (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ยุพาพรรณ หุ่นจำลอง และสรัญญา เสวตมาลย์, 2544)

หน่วยถ้อย (utterance) มีคานิยาม 2 ลักษณะ คือ หน่วยถ้อยในความหมายกว้าง หมายถึง หน่วยทางกายภาพที่มีนัยถึงกระบวนการผลิตเสียงกลุ่มนั้นออกมา (Crystal, 1991) หน่วยถ้อยในความหมายแคบ หมายถึง ส่วนของภาษาพูดโดยใครก็ตามที่ข้างหน้าเป็นการหยุดเงียบ (silence) และข้างหลังก็เป็น การหยุดเงียบ (Fries, 1952) ในงานวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยใช้หน่วยถ้อยในความหมายแคบ และใช้หน่วยระหว่างการหยุด (Pause Defined Unit-PDU) หรือช่วงการพูดจากการหยุดเว้นระยะหนึ่งไปยังการหยุดเว้นระยะที่หนึ่ง ในการตัดสินขอบเขตของหน่วยถ้อย (utterance boundary) (นิรติชัย กระจายเกียรติ, 2545 : 5)

ภาษาที่สอง (Second language, L2) หมายถึง ภาษาที่บุคคลเรียนรู้หลังจากภาษาแรก เป็นภาษาที่มีบทบาทสำคัญในสังคม ในฐานะภาษาราชการ ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสาร เพื่อการศึกษา เพื่อธุรกิจ และเพื่อการเมืองการปกครอง (พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์, 2553: 397)

4. ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาพัฒนาการทางวากยสัมพันธ์เป็นที่สนใจกันอย่างกว้างขวางโดยเริ่มจากทฤษฎีไวยากรณ์เพิ่มพูน (Generative Grammar) ของชอมสกี (Chomsky) ได้รับการเสนอเป็นครั้งแรกในหนังสือเรื่อง โครงสร้างวากยสัมพันธ์ (Syntactic Structures) ของชอมสกี (Chomsky, 1957 : 13) นิยาม “ภาษา” คือ ชุดของประโยคที่ประกอบขึ้นจากหน่วยต่าง ๆ ในภาษา ดังนั้นจุดประสงค์

ของการศึกษาวิเคราะห์ภาษาใดภาษาหนึ่งก็คือเพื่อหาระเบียบหรือลักษณะที่หน่วยต่างๆ ในภาษานั้นประกอบกันเป็นประโยคที่ถูกไวยากรณ์ (grammatical) สมัตถิยะภาษา และกฤตกรรมภาษา

ขอมสกี มองว่าทฤษฎีภาษาศาสตร์จะศึกษาสมัตถิยะภาษา (Competence) ของเจ้าของภาษา ไม่ใช่ กฤตกรรมภาษา (Performance) เนื่องจากทฤษฎีภาษาศาสตร์โดยพื้นฐานแล้วจะเกี่ยวข้องกับผู้พูด ผู้ฟัง ในอุดมคติในสังคมหนึ่งภาษาที่มีความรู้ภาษานั้นอย่างสมบูรณ์ และเมื่อมีการนำความรู้ นั้น ๆ มาใช้จริง ผู้พูด ผู้ฟัง ในอุดมคตินั้นก็ไม่ได้รับอิทธิพลจากเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ไม่ใช่เงื่อนไขทางภาษา ได้แก่ความจำที่มีจำกัด สิ่งดึงดูดความสนใจ และความผิดพลาด (Chomsky, 1965)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะเน้นการศึกษาสมัตถิยะภาษาของเจ้าของภาษา นักภาษาศาสตร์จำนวนมากที่ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาก็จำเป็นต้องใช้กฤตกรรมภาษา (ข้อมูลภาษา) ในการหาหลักฐานสำหรับไวยากรณ์ตามทฤษฎีของขอมสกี อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเด็ก ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กเล็ก ๆ ยังไม่มีความรู้ทางภาษาสมบูรณ์พอที่จะตัดสินว่าประโยคใดถูกหรือไม่ถูกไวยากรณ์ ขอมสกีจึงไม่เห็นด้วยกับการศึกษาไวยากรณ์ของเด็กเล็ก ๆ เนื่องจากไวยากรณ์ของเด็กเล็ก ๆ นี้ได้ข้อสรุปมาจากข้อมูลภาษาที่เกิดขึ้นจริง แต่ทั้งนี้ก็ยังมึนนักภาษาศาสตร์ที่สนใจศึกษาพัฒนาการทางภาษาก็ยังพบว่าทฤษฎีของขอมสกีสนับสนุนงานวิจัยทาง ด้านนี้ เพราะมองเห็นว่า จุดมุ่งหมายสำคัญของการศึกษาภาษา คือ การศึกษาไวยากรณ์สากล เพื่อบรรลุความสมบูรณ์ระดับอธิบายหรือสามารถให้คำอธิบายเกี่ยวกับกระบวนการคิดทางด้านภาษาและกระบวนการเรียนรู้ของภาษามนุษย์ได้ จึงเชื่อว่าการเรียนรู้ภาษาของเด็กนั้น ไม่ใช่เด็กเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างจากข้อมูลภาษารอบ ๆ ตัว ประการเดียว แต่เด็กทุกคนมีกลไกการเรียนรู้ภาษา (Language Acquisition Device-LAD) หรือความรู้และกรอบรูปแบบในการเรียนรู้ภาษาติดตัวมาตั้งแต่เกิด เป็นส่วนหนึ่งของความสามารถในการเรียนรู้ที่มนุษย์ทุกคนมี และจะกำหนดรูปแบบของการเรียนรู้ต่าง ๆ ของมนุษย์

ขอมสกี (Chomsky, 1970 : 184) กล่าวว่า บุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ยังเรียนภาษาใดภาษาหนึ่งนั้น จะรู้ระบบของกฎที่มีความสัมพันธ์กับเสียงและความหมายได้ในแนวทางเฉพาะตัว กล่าวอีกนัยหนึ่ง บุคคลนั้นจะมีสมัตถิยะภาษาที่เขาสามารถใช้ในการสร้างและเข้าใจคำพูดต่าง ๆ ได้

เตา (Tao, 1996) ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์วากยสัมพันธ์ในปริเฉทที่เป็นสนทนาทางโทรศัพท์ภาษาจีนกลาง และใช้หน่วยที่เกิดขึ้นจริงในการสื่อสารที่มีการนิยามอย่างชัดเจน เรียกว่า หน่วยทำนองเสียง (intonation unit) หน่วยนี้ถูกตัดแปลงมาจากหน่วยทำนองเสียงของเซฟ (Chafe, 1987) ซึ่งอธิบาย หน่วยทำนองเสียงคือ ชุดของคำที่เชื่อมต่อกันภายใต้เส้นทำนองเสียงที่ติดต่อกัน (coherent intonation contour) และมักจะถูกกำหนดขอบเขตด้วยการหยุดเว้นระยะ (pause)

ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงจะใช้หน่วยถ้อย (utterance) หรือหน่วยที่เกิดขึ้นจริงในการสื่อสาร เป็นหน่วยที่กำหนดขอบเขตด้วยหน่วยระหว่างการหยุด (Pause Defined Unit-PDU) และมีลักษณะทำนองเสียง ซึ่งเป็นสัทสัมพันธ์ประจำหน่วย เป็นหน่วยทางวากยสัมพันธ์ที่จะนำมาวิเคราะห์ให้เห็นพัฒนาการทางวากยสัมพันธ์ของเด็กชาติพันธุ์ลาหู่ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ในวัยเด็ก 4 กลุ่ม กล่าวคือ อายุ 4 ปี 6 ปี 9 ปี และ 11 ปี

5. วิธีกรวิจัย

5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลทางภาษาที่ใช้วิเคราะห์ในงานวิจัยนี้เน้นที่ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เด็กกลุ่มชาติพันธุ์อาข่าและกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ที่ใช้จริงในชีวิตประจำวัน ดังนั้นการเก็บรวบรวมข้อมูลจึงเน้นที่ข้อมูลภาษาพูด ขณะที่เล่าเรื่องจากภาพตามจินตนาการของเด็ก โดยได้บันทึกเสียงจากการเล่าเรื่องจากภาพ 10 ภาพ ซึ่งเป็นภาพที่เด็กไม่เคยเห็นมาก่อน กรณีศึกษา นักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า โรงเรียนห้วยแม่ซ่าย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย และนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ โรงเรียนบ้านสันกอง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 5 กลุ่มอายุ ได้แก่ กลุ่มอายุ 4 ปี 6 ปี 8 ปี 10 ปี และ 12 ปี กลุ่มอายุละ 4 คน (ผู้ชาย 2 คน ผู้หญิง 2 คน) รวมทั้งหมด 40 คน

5.2 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

เลือกผู้ให้ข้อมูลจำนวน 2 กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มละ 20 คน รวม 40 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลภาษา สำหรับการวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้ จะเน้นที่ตัวแปรอายุเป็นสำคัญ โดยควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ที่มีผลต่อรูปไวยากรณ์ของภาษา เช่น ถิ่นหรือชาติพันธุ์ ของผู้พูด ดังนั้นจึงได้กำหนดคุณสมบัติเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูลไว้ดังนี้

- 1) ต้องไม่มีความผิดปกติด้านการพูดหรือการฟัง
- 2) ต้องเป็นชาติพันธุ์อาข่าและชาติพันธุ์ลาหู่ มีถิ่นกำเนิดหรือภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงราย
- 3) ใช้ภาษาอาข่าและลาหู่เป็นภาษาแม่และใช้ติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันทั้งในบ้านและนอกบ้าน

5.3 ข้อมูลและการเก็บข้อมูล

เมื่อได้กลุ่มเป้าหมายและจำนวนของกลุ่มเป้าหมายแล้ว จึงได้วางแผนเก็บข้อมูลลักษณะของข้อมูลจะต้องเป็นภาษาพูดภาษาไทย ดังนั้นจึงต้องเก็บข้อมูลด้วยการบันทึกเสียง โดยต้องได้รับอนุญาตจากผู้ให้ข้อมูลแล้ว การเก็บข้อมูลคือให้เด็กดูภาพทีละคน ทีละภาพ และให้เด็กเล่าเรื่องตามภาพที่เห็นซึ่งจะต้องเป็นลักษณะของการพูดต่อเนื่องกัน ความยาวคนละประมาณ 2-3 นาที ในการเล่าเรื่องราวนั้น หากผู้ให้ข้อมูลหนึ่งเงียบไป ผู้เก็บข้อมูลจะต้องตั้งคำถามหรือต่อบทสนทนาให้การพูดนั้นดำเนินต่อไปจนจบ ในกรณีที่ไมเล่าเรื่อง ผู้เก็บข้อมูลก็อาจจะตั้งถามนำเพื่อให้เล่าเรื่องหรือเป็นผู้เปิดการสนทนาก่อนเพื่อชวนผู้ให้ข้อมูลคุยเรื่องทั่ว ๆ ไป

5.4 ถอดแถบบันทึกเสียงและการคัดกรองข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากการบันทึกเสียงแล้ว จึงนำข้อมูลนั้นมาถอดแถบบันทึกเสียง พิมพ์เป็นตัวบท (text) การถอดแถบบันทึกเสียงลงเป็นตัวบทนั้น จะใช้การถอดคำศัพท์ตามเสียงพูดของผู้พูด เช่น คำว่า “แล้วก็” ถ้าผู้พูดออกเสียง “และก็” ก็จะเขียนว่า “และก็” หรือคำที่มีเสียงควบกล้ำในภาษาไทยมาตรฐาน หากผู้พูดพูดโดยไม่มีเสียงควบกล้ำก็จะถ่ายเสียงตามนั้น เช่น “กลับ” เป็น “กับ” หรือ “เรียบ” เป็น “เลียบ” เป็นต้น ทั้งนี้ข้อมูลที่บันทึกเสียงมาหากไม่ชัดเจนผู้วิจัยได้ตัดทิ้งไปจึงคัดเฉพาะข้อมูลที่ถอดเสียงแล้วมีความสมบูรณ์สำหรับการวิเคราะห์เท่านั้น

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการวิเคราะห์พัฒนาการทางวากยสัมพันธ์ในแง่ขนาดของคำ ของกลุ่มตัวอย่างชาติพันธุ์อาข่าและชาติพันธุ์ลาหู่ ในแง่ปัจจัยช่วงอายุแลเพศ ตารางที่ 1 ขอนำเสนอในแง่ปัจจัยเรื่องอายุ โดยแบ่งเป็น 5 ช่วงสรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยของขนาดของหน่วยย่อยของเด็กชาติพันธุ์อาข่าและชาติพันธุ์ลาหู่ 5 กลุ่มอายุ (คิดเป็นจำนวนคำต่อหน่วยย่อย)

ผู้เล่าเรื่อง คนที่	กลุ่มอายุเด็ก									
	4 ปี		6 ปี		8 ปี		10 ปี		12 ปี	
ชาติพันธุ์	อาข่า	ลาหู่	อาข่า	ลาหู่	อาข่า	ลาหู่	อาข่า	ลาหู่	อาข่า	ลาหู่
1	4.8	5.1	4.9	5.4	5.1	5.8	6.3	5.4	6.5	6.5
2	4.5	4.8	4.6	4.9	5.4	5.4	6.1	6.0	6.4	6.2
3	3.9	3.9	4.4	4.5	4.8	5.2	5.5	5.8	5.9	6.1
4	3.8	4.5	4.3	4.4	4.7	5.1	5.1	6.0	5.3	6.3
รวม	17.0	18.3	18.2	19.2	20.0	21.5	23.0	23.2	24.1	25.1
เฉลี่ย	4.25	4.57	4.55	4.80	5.00	5.37	5.75	5.80	6.02	6.27

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นค่าเฉลี่ยของขนาดของหน่วยถ้อยของผู้เล่าเรื่องแต่ละกลุ่มอายุ เด็กชาติพันธุ์อาข่า กลุ่มอายุ 4 ปี มีค่าเฉลี่ยของขนาดหน่วยถ้อย 4.25 คำ ต่อ 1 หน่วยถ้อย กลุ่มอายุ 6 ปี มีค่าเฉลี่ยของขนาดหน่วยถ้อย 4.55 คำ ต่อ 1 หน่วยถ้อย กลุ่มอายุ 8 ปี มีค่าเฉลี่ยของขนาดหน่วยถ้อย 5.0 คำ ต่อ 1 หน่วยถ้อย กลุ่มอายุ 10 ปี มีค่าเฉลี่ยของขนาดหน่วยถ้อย 5.75 คำ ต่อ 1 หน่วยถ้อย และกลุ่มอายุ 12 ปี มีค่าเฉลี่ยของขนาดหน่วยถ้อย 6.02 คำ ต่อ 1 หน่วยถ้อย

เด็กชาติพันธุ์ลาหู่กลุ่มอายุ 4 ปี มีค่าเฉลี่ยของขนาดหน่วยถ้อย 4.57 คำ ต่อ 1 หน่วยถ้อย กลุ่มอายุ 6 ปี มีค่าเฉลี่ยของขนาดหน่วยถ้อย 4.8 คำ ต่อ 1 หน่วยถ้อย กลุ่มอายุ 8 ปี มีค่าเฉลี่ยของขนาดหน่วยถ้อย 5.37 คำ ต่อ 1 หน่วยถ้อย กลุ่มอายุ 10 ปี มีค่าเฉลี่ยของขนาดหน่วยถ้อย 5.80 คำ ต่อ 1 หน่วยถ้อย และกลุ่มอายุ 12 ปี มีค่าเฉลี่ยของขนาดหน่วยถ้อย 6.27 คำ ต่อ 1 หน่วยถ้อย

สรุปเบื้องต้นได้ว่าพัฒนาการของจำนวนของคำทั้งสองกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีขนาดเฉลี่ย 5 คำ ต่อ 1 หน่วยถ้อย และเล็กกว่า 5 คำ ต่อ 1 หน่วยถ้อย มีจำนวนมากในทุกกลุ่มอายุตามลำดับอายุ จากน้อยที่สุดไปมากที่สุด ความแตกต่างของขนาดหน่วยถ้อยข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่าเป็นพัฒนาการของขนาดหน่วยความจำระยะสั้นของเด็กชาติพันธุ์อาข่าและชาติพันธุ์ลาหู่ที่มีขนาดเล็กกว่าและใหญ่ขึ้นเมื่ออายุมากขึ้นตามลำดับ ตลอดจนมองเห็นความแตกต่างของการเล่าเรื่องของเด็กที่มีการแบ่งความเป็นส่วนย่อยต่าง ๆ ทั้งนี้ถ้าเก็บข้อมูลในภาษาผู้ใหญ่อาจพบลักษณะขยายความเพิ่มเข้าในหน่วยถ้อยทำให้หน่วยถ้อยมีจำนวนคำเพิ่มขึ้นได้

ผลการวิเคราะห์พัฒนาการทางวากยสัมพันธ์ในแง่ขนาดของคำ ของกลุ่มตัวอย่างชาติพันธุ์อาข่าและชาติพันธุ์ลาหู่ในแง่ปัจจัยเพศ สรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยขนาดของหน่วยถ้อยของเด็กชาติพันธุ์อาข่าและชาติพันธุ์ลาหู่ 5 กลุ่มอายุ (คิดเป็นจำนวนคำต่อหน่วยถ้อย) ของเพศชายและเพศหญิง

อายุผู้เล่าเรื่อง / ชาติพันธุ์	เพศหญิง		เพศชาย	
	อาข่า	ลาหู่	อาข่า	ลาหู่
4 ปี	9.3	9.9	7.7	8.4
6 ปี	9.5	10.3	8.7	8.9
8 ปี	10.5	11.2	9.5	10.3
10 ปี	12.4	11.4	10.6	11.8
12 ปี	12.9	12.7	11.2	12.4
รวม	54.6	55.5	47.7	51.8

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นค่าเฉลี่ยของขนาดของหน่วยถ้อยของผู้เล่าเรื่องของเพศหญิงของเด็กชาติพันธุ์อาข่าและชาติพันธุ์ลาหู่มีค่าเฉลี่ยของหน่วยถ้อยมากกว่ากลุ่มผู้เล่าเพศชาติทุกกลุ่มอายุเหมือนกัน กลุ่มชาติพันธุ์อาข่ามีค่าเฉลี่ยของหน่วยถ้อยกลุ่มอายุ 4, 6, 8, 10 และ 12 ปี มากกว่าของผู้เล่าเรื่องเพศชาย มีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ 9.3, 9.5, 10.5, 12.4 และ 12.9 ส่วนกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่มีค่าเฉลี่ยของหน่วยถ้อยกลุ่มอายุ 4, 6, 8, 10 และ 12 ปี มากกว่าของผู้เล่าเรื่องเพศชายมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ 9.9, 10.3, 11.2, 11.4 และ 12.7

จากการตั้งข้อสังเกตเห็นได้ว่า ผู้เล่าเรื่องกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่เพศชายใช้ขนาดของหน่วยถ้อยได้มากกว่ากลุ่มชาติพันธุ์อาข่าเพศชายทุกกลุ่มอายุ ส่วนกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่เพศหญิง กลุ่มอายุ 4 ปี 6 ปี และ 8 ปี ใช้ขนาดของหน่วยถ้อยมีค่าเฉลี่ย

มากกว่ากลุ่มชาติพันธุ์อาข่าเพศหญิง แต่กลุ่มอายุ 10 ปี และ 12 ปี ใช้ขนาดของหน่วยถ้อยมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่ากลุ่มชาติพันธุ์อาข่าเพศหญิง

6.2 ผลการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณในแง่โครงสร้างของหน่วยถ้อย ของกลุ่มตัวอย่างชาติพันธุ์อาข่าและชาติพันธุ์ลาหู่ ในแง่ปัจจัยช่วงอายุแลเพศ ตารางที่ 3 ขอนำเสนอในแง่ปัจจัยเรื่องอายุ โดยแบ่งเป็น 5 ช่วงสรุปได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 โครงสร้างของหน่วยถ้อยในการเล่าเรื่องของเด็กชาติพันธุ์ลาหู่ 5 กลุ่มอายุ

โครงสร้าง ของหน่วยถ้อย	กลุ่มอายุของผู้เล่าเรื่อง									
	4 ปี		6 ปี		8 ปี		10 ปี		12 ปี	
	อาข่า	ลาหู่	อาข่า	ลาหู่	อาข่า	ลาหู่	อาข่า	ลาหู่	อาข่า	ลาหู่
1. ประโยคความเดียว	28 (29.16)	32 (27.11)	28 (16.37)	35 (18.71)	60 (24.89)	85 (28.52)	89 (30.90)	96 (26.15)	78 (23.85)	118 (27.44)
2. ประโยคความรวม	27 (28.12)	31 (26.27)	41 (23.97)	42 (22.45)	50 (20.74)	53 (18.15)	70 (24.30)	84 (22.88)	83 (23.97)	112 (22.45)
3. อนุประโยคเชื่อม (แสดงความต่อเนื่อง ของเหตุการณ์)	18 (18.75)	24 (20.33)	46 (26.90)	53 (28.34)	79 (32.78)	86 (29.45)	87 (30.20)	95 (25.88)	96 (29.35)	109 (25.34)
4. อื่น ๆ	23 (23.95)	31 (26.27)	56 (32.74)	57 (30.48)	52 (21.57)	68 (23.28)	42 (14.58)	66 (17.98)	70 (21.40)	91 (21.16)
รวม	96	118	171	187	241	292	288	367	327	430

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่า กลุ่มชาติพันธุ์อาข่าและกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่มีพัฒนาการการใช้โครงสร้างของหน่วยถ้อย จากโครงสร้างระดับง่ายไปจนถึงโครงสร้างแบบยาก (โครงสร้างประโยคความเดียว โครงสร้างประโยคความรวม โครงสร้างอนุประโยคเชื่อม) ตามลำดับกลุ่มอายุที่มากขึ้นทั้งสองกลุ่มชาติพันธุ์ กล่าวคือ กลุ่มอายุ 10 ปี ใช้โครงสร้างประโยคความเดียวมากที่สุด กลุ่มอายุ 12 ปี ใช้โครงสร้างประโยคความรวมและอนุประโยคเชื่อมมากที่สุด ทั้งนี้กลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ใช้โครงสร้างของหน่วยถ้อยในการเล่าเรื่องของเด็กได้มากกว่ากลุ่มชาติพันธุ์อาข่าของทุกกลุ่มอายุตามลำดับ ดังตัวอย่างการใช้โครงสร้างของหน่วยถ้อยต่าง ๆ ดังนี้

กลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่

หน่วยถ้อยเป็นอนุประโยคเชื่อม แสดงความต่อเนื่องของเหตุการณ์ เช่น *และหมาก็เดินๆ#(4 ปี) มันก็วิ่งไล่# (4 ปี) แล้วเห็นนกบินมา# (6ปี) แมวจึงกินข้าว# (6ปี)*

เด็กกลุ่มอายุ 8 ปี ใช้หน่วยถ้อยประโยคความเดียวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.82 เช่น *น้องกำลังดูหมา# รถสีแดงกำลังวิ่งมา#*

เด็กกลุ่มอายุ 10 ปี ใช้หน่วยถ้อยประโยคความเดียวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.24 เช่น *แมวน้อยกินข้าว# หมาเป็นเพื่อนกับแมว# แมวอ้วนเดินมาหา#*

เด็กกลุ่มอายุ 12 ปี ใช้หน่วยถ้อยประโยคความรวมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.04 เช่น *เขาและหมาเล่นกัน# แมวอ้วนเดินแต่หมานอนอยู่#*

กลุ่มชาติพันธุ์อาข่า

หน่วยถ้อยเป็นอนุประโยคเชื่อม แสดงความต่อเนื่องของเหตุการณ์ เช่น แล้วหมาก็เดินๆ #(4 ปี) มันกินนอน# (4 ปี) แมวจึงกินข้าว#(6ปี) ก็เห็นนกบินมา# (6ปี)

เด็กกลุ่มอายุ 12 ปี ใช้หน่วยถ้อยอนุประโยคเชื่อมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.34 เช่น น้องหามันกินนอน# แล้วน้องแมวก้เดินมา#

เด็กกลุ่มอายุ 10 ปี ใช้หน่วยถ้อยประโยคความเดียวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.90 เช่น แมวอ้วนเดินมาหา# หมาเป็นเพื่อนกับแมว# แมวน้อยกินข้าว#

ในส่วนโครงสร้างของหน่วยถ้อยรูปแบบอื่น ๆ นั้น เช่น ประโยคความซ้อน ประโยคกริยาเรียง ประโยคละประธาน พบทั้งในกลุ่มผู้เล่าเรื่องของชาติพันธุ์อาข่าและชาติพันธุ์ลาหู่ ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาในลำดับต่อไป

ผลการวิเคราะห์พัฒนาการทางวากยสัมพันธ์ในแง่โครงสร้างของหน่วยถ้อยของกลุ่มตัวอย่างชาติพันธุ์อาข่าและชาติพันธุ์ลาหู่ในแง่ปัจจัยช่วงอายุแลเพศ สรุปได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 โครงสร้างของหน่วยถ้อยในการเล่าเรื่องของเด็กชาติพันธุ์อาข่าและชาติพันธุ์ลาหู่ 5 กลุ่มอายุ

โครงสร้าง ของหน่วยถ้อย	กลุ่มอายุของผู้เล่าเรื่อง									
	4 ปี		6 ปี		8 ปี		10 ปี		12 ปี	
	อาข่า	ลาหู่	อาข่า	ลาหู่	อาข่า	ลาหู่	อาข่า	ลาหู่	อาข่า	ลาหู่
1. ประโยคความเดียว										
เพศหญิง	19 (19.79)	20 (16.94)	16 (9.35)	20 (10.69)	28 (11.61)	49 (16.78)	45 (15.62)	50 (13.62)	40 12.23	65 (15.11)
เพศชาย	9 (9.37)	12 (10.16)	12 (7.01)	15 (8.02)	22 (9.12)	36 (12.32)	44 (15.27)	46 (12.53)	38 (11.62)	53 (12.32)
2. ประโยคความรวม										
เพศหญิง	17 (17.70)	17 (14.40)	28 (16.37)	25 (13.36)	42 (17.42)	27 (9.24)	36 (12.50)	46 (12.53)	51 (15.59)	60 (13.95)
เพศชาย	10 (10.41)	14 (11.86)	13 (7.60)	17 (9.09)	37 (15.35)	26 (8.90)	34 (11.80)	38 (10.35)	32 (9.78)	52 (12.09)
3. อนุประโยคเชื่อม (แสดงความต่อเนื่อง ของเหตุการณ์)										
เพศหญิง	12 (12.5)	15 (12.71)	26 (15.20)	28 (14.97)	43 (17.84)	52 (17.80)	40 (13.88)	55 (14.98)	49 (14.98)	58 (13.48)
เพศชาย	6 (6.25)	9 (7.62)	20 (11.69)	25 (13.36)	36 (14.93)	34 (11.64)	47 (13.31)	40 (10.89)	47 (14.37)	51 (11.86)
4. อื่น ๆ										
เพศหญิง	15 (15.62)	17 (14.40)	32 (18.71)	30 (16.04)	30 (12.44)	35 (11.98)	23 (7.98)	38 (10.35)	37 (11.31)	49 (11.39)
เพศชาย	8 (8.33)	14 (11.86)	24 (14.03)	27 (14.43)	22 (9.12)	33 (11.30)	19 (6.59)	28 (7.62)	33 (10.09)	42 (9.76)
รวม	96	118	171	187	241	292	288	367	327	430

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นค่าเฉลี่ยเชิงปริมาณในแง่โครงสร้างของหน่วยย่อยว่ากลุ่มผู้เล่าเรื่องเด็กผู้หญิงทั้งสองกลุ่มชาติพันธุ์ได้เลือกใช้ประโยคซับซ้อนได้มากกว่าเด็กผู้ชายในทุกๆกลุ่มอายุ รวมถึงในรูปโครงสร้างของหน่วยย่อยอื่น ๆ ด้วย อาทิ ประโยคความซ้อน ประโยคกริยาเรียง ประโยคละประธาน เป็นต้น

7. สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการการเล่าเรื่องภาษาไทยในฐานะเป็นภาษาที่สองของเด็กกลุ่มชาติพันธุ์อาข่าและกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ ได้ศึกษาตัวแปรด้านอายุ และเพศ สรุปได้ดังนี้

ด้านอายุ พัฒนาการทางวากยสัมพันธ์ในเชิงปริมาณในส่วนของจำนวนของหน่วยย่อย มีค่าเฉลี่ยของจำนวนหน่วยย่อยเพิ่มขึ้นตามอายุ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรติศัย กระจายเกียรติ (2545) ที่ได้ศึกษาพัฒนาการทางวากยสัมพันธ์ของเด็กไทยในการเล่าเรื่อง ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นเด็กเชื้อชาติใดก็ยังคงมีพัฒนาการรับภาษาแบบค่อยเป็นค่อยไปตามลำดับ ดังที่เบอร์แมนและสโลบิน (Berman and Slobin, 1994: 23-24) ได้อธิบายแจกแจงเช่นเดียวกันนี้ สรุปได้ว่า เด็กอายุน้อยที่สุดส่วนใหญ่เล่าเรื่องในลักษณะที่เป็นกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกับคู่สนทนาในวัยผู้ใหญ่ คือบรรยายรายละเอียดของภาพที่ละภาพ ทั้งนี้เด็กที่อายุน้อยที่สุดจะเล่าเรื่องไม่เหมือนกับเด็กที่มีอายุ 5 ปี และเด็กอายุ 5 ปีก็ยังไม่แตกต่างจากเด็กกลุ่มอายุ 9 ปี

ส่วนผลการวิเคราะห์พัฒนาการทางวากยสัมพันธ์ในแง่ขนาดของหน่วยย่อยของเด็กกลุ่มชาติพันธุ์อาข่าและชาติพันธุ์ลาหู่ ทั้งสองกลุ่มชาติพันธุ์นี้สรุปได้ว่าจำนวนของคำที่มีขนาดเฉลี่ย 5 คำ และเล็กกว่า 5 คำ มีจำนวนมากในทุกกลุ่มอายุ คล้ายกับเด็กทั่วโลก ดังที่ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยของบราวน์ (Brown, 1970, 1976) ได้ศึกษาเกี่ยวกับขนาดของหน่วยย่อย (Mean Length of Utterance-MLU) ในการศึกษาหน่วยย่อยที่มีการเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติของเด็ก 3 คน แบบติดตามต่อเนื่องเป็นระยะยาว สรุปได้ว่าเด็กที่มีค่าเฉลี่ยของขนาดหน่วยย่อยเท่ากับผลการวิจัยของบราวน์ มีพัฒนาการทางภาษาอยู่ในระดับเดียวกัน ถึงแม้อายุจะต่างกัน อย่างไรก็ตาม ค่าเฉลี่ยของขนาดหน่วยย่อยที่พบในงานวิจัยของบราวน์ เพิ่มขึ้นตามช่วงอายุเริ่มจากค่าเฉลี่ยของขนาดหน่วยย่อย 1.2 คำ ต่อ 1 หน่วยย่อย มีความสัมพันธ์กับเด็กอายุประมาณ 12-26 เดือน จนถึงค่าเฉลี่ยของหน่วยย่อย 4.5 คำ ต่อ 1 หน่วยย่อย มีความสัมพันธ์กับเด็กอายุประมาณ 4 ปี ขึ้นไป ซึ่งเด็กชาติพันธุ์อาข่าและชาติพันธุ์ลาหู่ในกลุ่มอายุ 4 ปี มีค่าเฉลี่ยของขนาดหน่วยย่อยประมาณ 4.4 คำ ต่อ 1 หน่วยย่อย จึงอยู่ในเกณฑ์คล้ายคลึงกัน

ประเด็นต่อมา ผลการวิเคราะห์ในเชิงปริมาณในแง่โครงสร้างของหน่วยย่อยของกลุ่มชาติพันธุ์อาข่าและชาติพันธุ์ลาหู่ สรุปได้ว่ากลุ่มชาติพันธุ์อาข่าและกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่มีพัฒนาการการใช้โครงสร้างของหน่วยย่อย จากโครงสร้างระดับง่ายไปถึงโครงสร้างแบบยาก (โครงสร้างประโยคความเดียว โครงสร้างประโยคความรวม โครงสร้างอนุประโยคเชื่อม) ตามลำดับกลุ่มอายุที่มากขึ้นทั้งสองกลุ่มชาติพันธุ์ กล่าวคือ กลุ่มอายุ 10 ปี ใช้โครงสร้างประโยคความเดียวมากที่สุด กลุ่มอายุ 12 ปี ใช้โครงสร้างประโยคความรวมและอนุประโยคเชื่อมมากที่สุด ทั้งนี้กลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ใช้โครงสร้างของหน่วยย่อยในการเล่าเรื่องของเด็กได้มากกว่ากลุ่มชาติพันธุ์อาข่าของทุกกลุ่มอายุตามลำดับ ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าไม่สอดคล้องกับผลวิจัยของ นิรติศัย กระจายเกียรติ (2545) ที่ค้นพบว่าเด็กไทยมีการใช้หน่วยย่อยที่เป็นประโยคความรวมและอนุประโยคเชื่อมมีจำนวนลดลงตามอายุ โดยการใช้หน่วยย่อยที่เป็นประโยคความรวมมีจำนวนสูงสุดในเด็กกลุ่มอายุ 3-4 ปี แต่ในวัยเดียวกันของเด็กกลุ่มชาติพันธุ์อาข่าและชาติพันธุ์ลาหู่พบว่าการใช้อนุประโยคเชื่อมมากที่สุด และพบว่าการใช้ประโยคความเดียวมากที่สุด ในกลุ่มเด็กอายุ 12 ปี

ด้านเพศ สรุปได้ว่าค่าเฉลี่ยของขนาดของหน่วยย่อยของผู้เล่าเรื่องเพศหญิงของเด็กชาติพันธุ์อาข่าและชาติพันธุ์ลาหู่ มีค่าเฉลี่ยของหน่วยย่อยมากกว่ากลุ่มผู้เล่าเพศชายทุกกลุ่มอายุเหมือนกัน จากการตั้งข้อสังเกตเห็นได้ว่า ผู้เล่าเรื่องกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่เพศชายใช้ขนาดของหน่วยย่อยได้มากกว่ากลุ่มชาติพันธุ์อาข่าเพศชายทุกกลุ่มอายุ ส่วนกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่เพศหญิง กลุ่มอายุ 4 ปี 6 ปี และ 8 ปี ใช้ขนาดของหน่วยย่อยมีค่าเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มชาติพันธุ์อาข่าเพศหญิง แต่ กลุ่มอายุ 10 ปี และ 12 ปี ใช้ขนาดของหน่วยย่อยมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่ากลุ่มชาติพันธุ์อาข่าเพศหญิง ส่วนผลแสดงค่าเฉลี่ยเชิงปริมาณในแง่โครงสร้างของหน่วยย่อย

สรุปได้ว่ากลุ่มผู้เล่าเรื่องเด็กผู้หญิงทั้งสองกลุ่มชาติพันธุ์ได้เลือกใช้ประโยคซับซ้อนได้มากกว่าเด็กผู้ชายในทุก ๆ กลุ่มอายุ รวมถึงในรูปโครงสร้างของหน่วยถ้อยอื่น ๆ ด้วย อาทิ ประโยคความซ้อน ประโยคกริยาเรียง ประโยคละประธาน เป็นต้น อย่างไรก็ตามเป็นความต่างของสภาวะการณ์การเล่าเรื่องของเด็กไทยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่ง และการเล่าเรื่องของเด็กชาติพันธุ์อาข่าและเด็กชาติพันธุ์ลาหู่ที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ได้แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการทางวากยสัมพันธ์ในแง่ความซับซ้อนของโครงสร้างการใช้คำของผู้เล่าเรื่องในกลุ่มเด็กไทยและเด็กชาติพันธุ์อาข่าและเด็กชาติพันธุ์ลาหู่ของแต่ละกลุ่มอายุต่างกันแต่อยู่บนพื้นฐานของบริบทอายุที่ค่อย ๆ พัฒนามาลำดับ เด็กอายุน้อยเล่าเรื่องโดยใช้โครงสร้างที่ไม่ซับซ้อนเนื่องจากมีประสบการณ์น้อย ประกอบกับเริ่มใช้ภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองจึงมีคลังคำศัพท์จำกัดเหมือนกับเด็กไทยเล่าเรื่องจากภาพเป็นภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สองก็จะมีการคล้ายคลึงกับเด็กชาติพันธุ์ทั้งสองกลุ่มที่เล่าเรื่องจากภาพเป็นภาษาไทยในฐานะภาษาที่สอง

ในการนี้ การที่เด็กจดจำคำศัพท์ได้น้อยนั้น จึงต้องอาศัยปัจจัยภายนอกช่วยเสริมซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภิชาติ ไชยกาล, วรวรรณ เหมชะญาติ และสร้อยสน สกลรักษ์ (2561) ที่ศึกษาเรื่องการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองสำหรับเด็กชาติพันธุ์เขมรถิ่นไทย พบว่าการที่เด็กชาติพันธุ์เขมรถิ่นไทยจะเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองได้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต้องมีปัจจัยดังนี้คือ 1) ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และโรงเรียน 2) การเปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้ภาษาแม่ของตนเองควบคู่กับการเรียนภาษาที่สองในชั้นเรียน ช่วยให้เด็กมีแรงจูงใจ เกิดความรู้สึกลดท้อ และไม่มีความวิตกกังวล ปัจจัยดังกล่าวสามารถส่งเสริมพัฒนาการใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองของเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ได้ดีขึ้นตามลำดับ ดังเช่นผลการศึกษาของ ประภาภรณ์ คำวงศ์ และรัชชกาญจน์ ทองถาวร (2564) ศึกษาเรื่อง การใช้พื้นที่เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง พบว่านักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์สามารถเรียนรู้และมีพัฒนาการด้านการสื่อสารได้จากสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิด โดยจะเรียนรู้การสื่อสารด้านการฟังและการพูดเป็นลำดับแรก การส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ด้นั้น เด็กจะต้องมีประสบการณ์ในการสื่อสารที่ถูกวิธีด้วยการพัฒนาทักษะทางภาษา แต่เนื่องจากยังมีเด็กปฐมวัยอยู่เป็นจำนวนมากที่ยังใช้ภาษาถิ่นของตนเองเป็นภาษาที่หนึ่ง และใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในการสื่อสาร เช่น เด็กปฐมวัยเป็นกลุ่มชาติพันธุ์และเด็กปฐมวัยที่เป็นคนพื้นเมือง ทำให้เกิดข้อจำกัดส่งผลให้เด็กไม่สามารถใช้ภาษาไทยในการทำกิจกรรมเรียนรู้ต่าง ๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งแนวทางในการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นมีอยู่หลายรูปแบบ การเล่านิทานเป็นอีกรูปแบบหนึ่ง ที่นิยมนำมาใช้กัน เพราะวิธีการเล่านิทานสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นมีวิธีการที่หลากหลาย เช่น การเล่านิทานปากเปล่า การเล่านิทานประกอบท่าทาง การเล่านิทานประกอบภาพ การเล่านิทาน ประกอบเสียง การเล่านิทานประกอบอุปกรณ์ การเล่านิทานประกอบภาพวาด และการเล่านิทานไม่จบเรื่อง เป็นต้น

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ควรศึกษาโครงสร้างสร้างของหน่วยถ้อยในรูปแบบอื่น ๆ เช่น ศึกษาคำเนื้อหา (คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา ฯลฯ) คำหน้าที่ (คำบุพบท คำเชื่อม คำบอกตำแหน่ง) เป็นต้น

8.2 ควรศึกษาพัฒนาการทางภาษาของเด็กกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ เช่น ชาติพันธุ์เมี่ยน ชาติพันธุ์ก่ามู ชาติพันธุ์ไตลื้อ ฯลฯ เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยในฐานะภาษาที่สองต่อไป เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกหัดพัฒนาทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทยให้นักเรียนชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียน หรือศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง

8.3 สามารถนำผลการศึกษาวิจัยไปนำเสนอในระดับหลักสูตรของโรงเรียนระดับประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษาเพื่อจัดให้มีการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่อยู่ในประเทศไทย

9. เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- นิรัตติศัย กระจายเกียรติ. (2545). **พัฒนาการทางวากยสัมพันธ์ของเด็กไทยในการเล่าเรื่อง**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ประภาภรณ์ คำวงศ์ และรัชชกัญญา ทองถาวร. (2564). “การใช้นิทานเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง.” **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**. ปีที่ 23 ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม 2564): 214-222.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2553). **พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร.
- สุธาสิณี ปิยพสุนทร. (2552). **พัฒนาการความซับซ้อนทางวากยสัมพันธ์และการผสมกันทางไวยากรณ์ในเรื่องเล่าของเด็กไทย**. (วิทยานิพนธ์ดุขศึกษบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สรบุศย์ รุ่งโรจน์สุวรรณ. (2560). **พัฒนาการเรื่องเล่าของเด็กไทย**. รายงานวิจัยของทุนวิจัยโดยมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. (2560). เชียงราย : ห้างหุ้นส่วนจำกัดชอปปิมพ์.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, ยุพาพรรณ หุ่นจำลอง และสร้อยญา เศวตมาลย์. (2544). **ทฤษฎีไวยากรณ์**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิรดี ไชยกาล, วรารณ เหมชะญาติ และสร้อยสน สกกรักษ์. (2561). “การสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองสำหรับเด็กชาติพันธุ์เขมรถิ่นไทย.” **Journal of Mekong Societies (JMS)**. Vol.14 No.1 January-April 2018 : 109-132.

ภาษาอังกฤษ

- Berman, Ruth A. and Slobin, Dan Isaac. (1994). **Relating Events in Narrative : A Crosslinguistic Development Study**. Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Brown, R. (1970). **Psycholinguistics: Selected Papers by Roger Brown**. New York : Free Press.
- _____. (1976). **A First Language: The Early Stages**. Harmondsworth : Penguin Education.
- Chafe. W. L. (1987). **The development of consciousness in the production of a narrative**. I W. L. Chafe (Ed.) *The Pear Stories: Cognitive, Cultural, and Linguistics Aspects of Narrative Production*. Norwood: Ablex.
- Crystal, David. (1991). **A Dictionary of Linguistics and Phonetics**. Oxford : Basil Blackwell.
- Chomsky, Noam. (1957). **Syntactic Structures**. The Hague : Mouton.
- _____. (1965). **Aspects of the Theory of Syntax**. Cambridge, Massachusetts : M.I.T. Press.
- _____. (1970). **Remarks on Nominalization**. In Jacobs, Roderick A. and Rosenbaum, Peter S. (Ed.), *Readings in English Transformational Grammar*. p.184-221.
- Fries, Charles Carpenter. (1952). **The Structure of English**. London : Longman.
- Tao, Hongyin. (1996). **Unit in Mandarin Conversations : Prosody, Discourse and Grammar**. 2nd ed. Amsterdam : John Benjamins.